

אמרות טהורות

מב"ק מרן אדמו"ר שליט"א

פנימי

שמות

תשפ"ד • גליון צ'

עמודי התווך

הרה"ג ר'
יעקב יהושע
ענגלנדער
שליט"א

הרה"ג ר'
חיים בעק
שליט"א

שותף נאמן

הר"ר
החפץ בעילום
שמו הי"ו

הר"ר
אברהם ישעי'
זולדאן הי"ו

לט"נ
כ"ק מרן
אדמו"ר ה'נזר
דוד' זי"ע

יו"ל ע"י

מכון בארות יצחק זוטשקא
בנשיאות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

לתרומות והנצחות ולקבלת הגליון במייל:

biz1441441@gmail.com

בשיתוף:

לחיזוק קנין אישי בתורה

03-800-9090

a038009090@gmail.com

לשמיעת שיעורי כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א
ועדכונים מחצר הקודש

מערכת זוטשקא: 072-3181866

פרשת שמות

ליל שבת קודש תשפ"ג

אמירתה מבררין הניצוצות מבין העמים. ומכיון שעתה ירדו למצרים על מנת לברר משם הניצוצות הקדושות לכן נרמזה כאן החובה להעביר הסדרה שנים מקרא ואחד תרגום.

ובבעל הטורים כתב עוד, "ואלה שמות בני ישראל הבאים" ר"ת שבי', שאף שהיו בשבי' היו שמות בני ישראל ולא שינו לשונם שבשביל ד' דברים נגאלו ממצרים שלא שינו לשונם וכו', ועפ"ז ביאר מ"ש "ואלה שמות" בוא"ו מוסיף על ענין ראשון, שכתוב בסוף פרשת ויחי "וימת יוסף וגו'" שהוא ציוה אותם שלא ישנו את שמותם ואע"פ ששינה פרעה את שמו של יוסף לצפנת פענח אתם אל תשנו את שמכם.

ובספה"ק אגרא דכלה הביא דשנוי שמות ישראל לשמות גויים גורם פגם גדול רח"ל ולכן שינה פרעה את שמות יוכבד ומרים לשפרה ופועה, שידע שכל זמן שהם קשורים לשמותם היהודיים לא יצליח להכניע קדושתם אך אם יקראו אותם בשמות שנתן להם יוכלו להתהפך לעשות כמעשה מצרים רח"ל. אבל המילדות לא עשו כאשר דיבר אליהם מלך מצרים לשנות את שמם וממילא "ותחיינ את הילדים".

וכתב הבני יששכר שזהו שכתוב "וימת יוסף בן מאה ועשר שנים וגו' וישם

"ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה את יעקב וגו'", דקדקו המפ' מדוע כתוב "ואלה" בתוספת וא"ו המוסיף על ענין ראשון, ובאזה"ח הקדוש ביאר בכמה אופנים.

והחיד"א בספר חומת אנך הביא בשם רבינו אפרים דרמז בר"ת של "ואלה שמות", "ויחייב אדם להעביר הפרשה שנים מקרא ואחד תרגום", וכן בבעל הטורים כתב ד"ואלה שמות בני ישראל" הוא ר"ת "וי'אדם א'שר ל'ומד ה'סדר ש'נים מ'קרא ו'אחד ת'רגום ב'קול נ'עים י'שיר ו'חי ש'נים א'רוכות ל'עולם".

וכ"ק אאזמו"ר זי"ע ביאר הקשר של שנים מקרא ואחד תרגום לפרשה זו שבה החלה גלות מצרים כי קדושת התורה שמרה על ישראל במצרים, וכאשר לומד הסדרה שנים מקרא ואחד תרגום הוא מגלה דעתו שאע"פ שהוא מתרגם התורה לפי הבנתו מ"מ המקרא הוא כפול מן התרגום, כי יותר ממה שמבין הוא לא מבין, כי היא חכמתו של הקב"ה, ובזה הוא דבוק לאמיתתה של תורה ואז התורה מגינה עליו. ועי' עוד בנחל יצחק שביאר בזה בכמה אופנים.

והחיד"א ז"ל כתב דהתרגום שהוא לשון הנכרים והיא מקליפת נוגה שחצי' בקדושה וחצי' בצד השני, ולכן ע"י

מצרים את יעקב איש וביתו באו", שבפסוקים זה נרמז שלא שינו ישראל את שמם ואת לשונם אלא באו עם יעקב איש וביתו כמו שהיו רגילים בארץ ישראל, לומר שכאשר הי' צריך לתרגם את התורה לא למדו עבור זה לשון נכרים אלא אונקלוס הגר הוא זה שתרגם את התורה, ואילו היו ישראל משנים לשונם ללשון הנכרים לא היו יכולים לברר את הנצוצות ע"י לימוד התרגום, ורק מפני ששמרו על הלשון בטהרה יכלו להעלות הנצוצות הקדושים ע"י לימוד התורה בלשון תרגום.

והרה"ק מהר"י מבעלזא זי"ע דקדק בלשון הכתוב "הבאים מצרימה", שהיו במשך כל שנות הגלות כמו "באים" בהווה, שלא נשתקעו במצרים אלא היו תמיד כאורחים ורק בזכות זה לא נשתקעו בקליפת מצרים. וביאר בזה לשון ההפטרה "הבאים" ישרש יעקב יציץ ופרח ישראל", שיעקב אבינו השריש בבניו שיזכרו שהם אינם בני מצרים אלא בני ארץ ישראל והם כאורחים הבאים לזמן מסוים לארץ מצרים, ובזכות שהשריש כן יעקב אבינו בקרבם עי"ז יציץ ופרח ישראל" שיכלו לצאת אח"כ מגלותם.

ולפי דברינו הנ"ל נוכל נמי לרמז שרק בזכות שלא שינו לשונם והיו בבחי' "הבאים" עי"ז הצליחו להוציא את הניצוצות הקדושות ממצרים ו"יציץ ופרח ישראל", כי לולא זאת לא רק שלא היו מבררין את הנצוצות הקדושה ממצרים אלא היו ח"ו מוסיפים לכח הקליפה גם את קדושת נשמתן כי היו משתקעים בתוכה רח"ל.

ובבעל הטורים כתב עוד ד"ישראל הבאים" הר"ת וס"ת "מילה", "את יעקב איש" ס"ת שבת, שבשביל שבת ומילה

בארון במצרים", הכונה בזה שאע"פ שקראו פרעה צפנת פענח מ"מ כאשר באו יעקב ובניו מצרימה חזרו לקראו בשם יוסף, וציוה שגם על הארון יחקקו את שמו היהודי "יוסף" ולא צפנת פענח, וזוהי הסמיכות "ואלה שמות בני ישראל" שגם הם לא שינו את שמם, עכדה"ק.

ובזה נראה לבאר השייכות לחיוב העברת הפרשה שנים מקרא ואחד תרגום, דהנה פעם אחת כשגזרה המלכות לחייב את ישראל ללמוד לשון הגויים באו כמה מגדולי ישראל אל פרנס גדול מעשירי בני ישראל שהיה לו השפעה אצל שרי המלוכה שישתדל להעביר רוע הגזירה, אלא שהלה לא הבין על מה כל הרעש ושאל אותם הרי מרדכי היהודי ביטל את הגזירה בזכות שהציל את המלך אחשורוש ממזימת בגתן ותרש וזה היה רק בזכות שלמד שאר לשונות, והשיבוהו בחכמה דאדרכא, אם היו כל ישראל לומדים לשון האומות היו בגתן ותרש נזהרים שלא לדבר באזני מרדכי, ורק בזכות שידעו שאין ישראל לומדים לשון נכרי ורק מרדכי ידע אותם לפי שהי' מן הסנהדרין עי"ז נצולו ישראל מגזירת המן.

ועפ"ז י"ל דהנה מכיון שירדו למצרים לברר משם הניצוצות והי' צורך לדעת תרגום התורה שעל ידה מבררין את הנצו"ק, משם הי' עלול להכנס במחשבתן שיש צורך ללמוד לשון נכרים לצורך זה, וכן אפשר לטעות שכדי להשפיע על הסביבה צריך להיות מעורב עמהם, וע"כ יתכן שראוי לשנות את לכושיו לצורת לכושי המקום וכן לשנות את השמות לשמות אנשי המקום, לזה נכתב ענין שנים מקרא ואחד תרגום בפסוק "ואלה שמות בני ישראל הבאים

בלי שום זיו כלשהו, ורק כששומרים על התורה בטהרה ואין משנים דבר אז אפשר להשפיע על קצוי ארץ.

והנה אנו בסוף גלות האחרונה כדי לברר את הבירור האחרון לפני ביאת הגואל, וכאמור הבירור נעשה ע"י שנשמרים מלהגרר לדרכי הגויים ולא ח"ו אם מתערבים במנהגייהם. ויתכן שמה שבדור האחרון נוצרה האפשרות להתקשר אל קצווי תבל באמצעות מכשירים שונים הוא כדי למהר בירור הניצוצות, שמחמת זה אין צורך לגלות לקצווי ארץ להשמר שם מדרכי הגויים, אלא אפשר להשאר כל אחד בכיתו, ולהזהר ביותר ממכשירים כאלו העלולים להכשיר לקבל טומאה רח"ל ע"י התקשרות לתרבות חטאים של כל גויי הארצות בכל רחבי תבל, וע"י שמתנזרים וגודרים עצמם בגדרים וסייגים בזה מבררין את הניצוצות ממרחקים ועי"ז נזכה במהרה להגאל בגאולת עולמים אכי"ר.

ששמרו במצרים נגאלו משם. והנה מצות מילה היא אות ברית המבדלת בין ישראל לעמים, ושבת קודש אע"פ שעדיין לא נצטוו שם על שמירת שבת כראוי מ"מ היו מתאספים בכל שבת קודש ומזכירין אמונתם ומחזקים זה את זה שלא ישנו את לשונם וכו', ובזכות זה שגדרו ישראל עצמם שלא יתערבו בין הגויים נגאלו ממצרים.

ובמדרש תנחומא (שמות ב') על "ואלה שמות בני ישראל" איתא, זהו שאמר הכתוב (תהילים מ"ח י"א) "כשמך אלוקים כן תהילתך על קצוי ארץ צדק מלאה ימינך", ולהנ"ל יתבאר בס"ד שהתורה היא שמותיו של הקב"ה צריכה להיות מתורגמת בלשון תרגום כדי שיתפשט כוחה על קצוי ארץ ונוכל לברר הנצו"ק מארבע כנפות הארץ, וא"כ עלולים לטעות שלצורך זה יש להתרגל ללמוד בלשון נכרים וכדו', לזה אמר דארבא "צדק מלאה ימינך", שהתורה שנתנה בימין צריכה להיות בצדק במלואה

סעודה ג' תשפ"ג

ממלחמות גוג ומגוג" שלא יוכלו נסיונות עקבתא דמשיחא להחליש ענפי הקדושה ח"ו, כי עיקר מלחמת גוג ומגוג הוא מלחמה רוחנית, ובזכותו של יעקב אנו מבקשים להנצל מזה.

שיחת התעוררות: בפרשתן אנו למדים כיצד נשתעבדו אבותינו בגלות מצרים בפרך בחומר ובלבנים, וכיצד נולד מושיען של ישראל וגם הוא כבר הי' בתוך

באמירת לחיים: סעודה שלישית היא סעודתו של יעקב אב המון של שבעים נפש, בפרשתן כתוב "ויהי כל נפש יוצאי ירך יעקב שבעים נפש ויוסף הי' במצרים" כי יעקב אבינו קדוש הי' מבואר ועד צאתו, ואצר בקרבו את קדושת כל יוצאי יריכו. ויתכן שבשעת סעודתו של יעקב אבינו ע"ה אנו מבקשים להיות לנו מעט אחיזה בקדושת יעקב אב המון של שבעים נפש, ותיכף אנו מבקשים "ובזכותו ננצל

בדרך אפשר דהנה כתיב (תהילים קמ"ז ד') "מונה מספר לכוכבים לכולם שמות יקרא", ואיתא הרמז בזה דימי הספירה הקדושים שבהם האדם "מונה מספר" הנה לא כל אחד מתעורר בהם כ"כ לחזור בתשובה אלא ל"כוכבים" מי שהוא בבחי' כוכבים המאירים, אבל בימי השובבי"ם המתחילים בפרשת 'שמות' כולם מתעוררים כאיש אחד בלב אחד וזהו "לכולם 'שמות' יקרא". והנה בפסוקים שלפני זה (שם ב-ג) כתוב "בונה ירושלים ד' נדחי ישראל יכנס הרופא לשבורי לב ומחדש לעצבותם". והוא רמז שבימים אלו בונה השי"ת את הירושלים הפרטית שבלב כל אחד מישראל שהיא יראת שמים בשלימות, ואז זוכים לקבץ את הנדחים שנתפזרו בעוה"ר בין הקליפות. אכן בזמנים כאלו נשבר לבכם בקרבם של יראי ה', ואמר הרה"ק ר' משה מסאווראן זי"ע שכאשר האדם משבר לבו בקרבו על חטאיו, הנה השי"ת רופא לשבורן לבו ומחבש לעצבותו שלא יפול ח"ו במרה שחורה. ולפ"ז יתכן שבימים אלו שלב כל ישראל נשבר לשברים וכל אחד מתבטל בתכלית הביטול הרי כלי חרס שבירתן היא טהרתן, ואז אפילו עבירות שבין אדם לחבירו מתכפרים. ועוד שמכיון שנעשים אז כל ישראל כאיש אחד בלב אחד בלי שום אנוכיות ממילא מוחלין זה לזה כפי שהאדם מוחל לעצמו אם בטעות הרע לעצמו.

והנה כשהגיע העת לגאול את ישראל נתגלה השי"ת למשה רבינו בלבת אש "ויקרא אליו וגו' משה ויאמר הנני ויאמר אליו אל תקרב הלום וגו' כי המקום אשר אתה עומד עליו אדמת קודש הוא". ואז גילה לו השי"ת כי הוא רואה את צערן של ישראל המשועבדים לפרעה במצרים והוא

היאור עד שנשתלחה יד להצילו, וכיצד גדל משה רבינו בבית פרעה דייקא, ויצא לבו לבוא לעזרת עמו, וכאשר עלתה זעקת עם ישראל לשמים מצרת השעבוד נתגלה השי"ת אליו בסנה מתוך האש ואמר לו שהגיעה העת להושיעם, וכאשר אמר משה רבינו שישראל במצב הסתר כזה גדול עד שלא יאמינו כלל לדבריו אמר השי"ת שח"ו לומר כן על ישראל כי מאמינים בני מאמינים הם. ואכן כאשר נגלה אליהם משה רבינו כתיב "ויאמן העם" ואע"פ שעדיין הי' באמצע הגלות ולפני קושי השעבוד אבל שמעו שפקדם ד' לטובה וכי ראה את עניינם ולכן "ויקוד העם וישתחוו".

ועל דרך זה חוזר ונפעל ענין זה ברוחניות כאשר קורין פרשיות אלו. ובשבועות הללו בחדשי טבת וחצי שבט יורדים ישראל לברר ניצוצות קדושות ועוסקים בליבון הלכתא ובקל וחומר ומתגברים לגדור עצמם מכל ענייני טומאת מצרים, וכאשר מכירים שהדעת שלהם נמצאת בתוך טומאת היאור רח"ל הם בוכים ומורידים דמעות וכמ"ש "והנה נער בוכה", ועי"ז נתעורר מן השמים להושיט להם יד פשוטה לקבל שבים. וכאשר זועקים אל ד' בצרתם שומע השי"ת את שוועתם ומתגלה אל הדעת של כאו"א מישראל אשר סר ופונה לראות, ואז מתנוצץ אור הגאולה שבנפש כל יהודי כמ"ש קרבה אל נפשי גאלה.

ובספה"ק שארית ישראל להרה"ק מוילעדניק זי"ע, כתב דימי השובבי"ם הם במעלה יתירה מעשרת ימי תשובה, כי בימי השובבי"ם מתכפרים אפילו עבירות שבין אדם לחבירו, ודבריו לכאורה אינם מובנים כ"כ עפ"י פשטות. ויתכן לבאר

נפגמת קדושתו ללא תקנה, וזוהי הוכחה למעלת קדושת נשמות ישראל יותר מן המלאכים, וזהו שא"ל הקב"ה אחוז בכסא כבודי ששם נמצא אוצר נשמות ישראל והחזר להם תשובה ששורש נשמת ישראל גבוהה ממעלתם. וכך אמר להם משה רבינו כלום יצר הרע יש ביניכם כי אם היו המלאכים צריכים להלחם עם הנפש הבהמית לא היו מסוגלים לכך, ורק ישראל קדושים מסוגלים להלחם עם יצרם ולהתגבר עליו ולכן ראויים ישראל לקבלת התורה יותר מן המלאכים, עכדה"ק.

וזהו שאמר השי"ת למשה רבינו "אל תקרב הלום כי המקום אשר אתה עומד עליו אדמת קודש היא", וכמו שאמר אא"ז הרה"ק רבי יוסף מיאמפלי זי"ע שלא תאמר אם הי' לי כך וכך בודאי הי' טוב לי לעבודת השי"ת אבל כעת קשה מאוד העבודות, אל תאמר כן, רק "של נעליך מעל רגליך" היינו הסר השטותים מהרגילות שלך, ואז תראה "כי המקום שאתה עומד עליו אדמת קודש הוא" שמאותו מקום תוכל לעבוד את השי"ת, וכמאמר הבעש"ט הקדוש זי"ע עה"פ "ובקשתם משם את ד' אלוקיך ומצאת" היינו "משם" דייקא במקום שהוא שם ובאיזה מדריגה שהוא עומד שם, אף שאינו במקום גבוה אעפ"כ משם תמצא את ד' אלוקיך ותוכל להדבק בו ית', עכדה"ק.

ויש להסמיך לזה העובדא שהי' עם הרה"ק רבי יוסף מיאמפלי זי"ע, שנודמן פעם להיות יחד עם הרה"ק רבי ישראל אברהם בנו של הרה"ק הרבי ר' זושא מאניפולי זי"ע והתפעל מאוד רבי ישראל אברהם מתפלתו של הרה"ק מיאמפלי, ושאלו מנין מהיכן זכה לתפלה זכה כזאת, ענהו הרה"ק

יודע את מכאוביו ורוצה להושיעם, והיו אז ישראל משוקעים בעומק שערי טומאה וזעקו אל ד' בצר להם, ועלתה שוועתם השמימה ופקדם השי"ת ברחמיו.

והרה"ק בעל השפת אמת זי"ע אמר בקדשו [זמן קצר לפני פטירתו ולא הספיק לרשום דיבורים אלו בתוך ספרו], שיעקב אבינו ע"ה הי' ירא לרדת למצרים שמא ע"י טומאת ארץ מצרים יתקררו ישראל מהתלהבותם להשי"ת, אבל השי"ת אמר לו "אנוכי אעלך גם עלה" שלא רק שלא תכבה התלהבותם אלא תתעלה מעלה מעלה, כי כתיב (שיר השירים ח' ז') "מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה" שבתבע האש כשהיא גדולה ושופכין עלי' מים נעשית האש גדולה יותר, וכן ע"י הסתר הגלות נתגברה אש הקדושה יותר. וזהו שנתגלה השי"ת בלבת אש היינו כח האש של יעקב והלהבה של יוסף נעשה חזק יותר בסנה, כי ע"י הנסיונות כאשר מתגברים עליהם מתעלה כח הקדושה יותר.

והרה"ק מסאווראן זי"ע אמר בביאור מאז"ל שכאשר עלה משה למרום וביקשו המלאכים למנוע מישראל את התורה הקדושה, א"ל הקב"ה אחוז בכסא כבודי והחזר להם תשובה וענה להם משה רבינו למצרים ירדתם כלום יצה"ר יש ביניכם, דהמלאכים סברו שקדושת התורה מתאימה רק למלאכי מרום ולא לקרוצי חומר, לזה רמז להם משה רבינו שישראל ירדו למצרים ואף שהיו משוקעים במ"ט שערי טומאה שמרו על לשונם וכו' והיו מצויינים כגוי קדוש, ואילו המלאכים לא היו מסוגלים כלל לרדת למצרים וכדאיתא מהאריז"ל דאילו הי' מלאך יורד למצרים הי'

נגלה השי"ת למשה רבינו בהר האלוקים מתוך הסנה היו בני ישראל שקועים במעמקי שערי טומאה, אלא שזעקו לד' בצר להם ונלחמו בגבורה עצומה בכוחות הס"ט"א ורק משה רבינו ע"ה שהוא הדעת של ישראל זכה אז לגלוי עליון במעמד ההוא. אכן באותה שעה גופא הי' בחי' מעמד הר סיני שנאמר בו לשונות שנאמר בשעת קבלת התורה, "ויקרא אליו אלוקים מתוך הסנה וגו' ויאמר אנוכי אלוקי אביך וגו'" והוא ממש לשון מאמר "אנוכי ד' אלוקיך" שנאמר לישראל במעמד הר סיני, ונתגלה אז למשה רבינו שכאשר יהודי נמצא בעמקי הקליפות והיצר מנסה למשכו לשאול תחתית והוא נלחם עמו בכל כוחו הוא זוכה אז לבחי' קדושה של מעמד הר סיני. ואף שבמעמד הר סיני היו במעלת מ"ט שערי קדושה ובזמן גלות מצרים היו בירידת מ"ט שערי טומאה, מ"מ זהו כוחן של נשמות ישראל שיכולים לזכות לגלוי מעמד הר סיני במקום הכי נמוך ו"מים רבים לא יוכלו לכבות" את אש האהבה, ואדרבא הם זוכים עי"ז להתעלות יותר ממלאכי מרום ואדרבא דייקא משום הכי זכו אח"כ לקבלת התורה במעלתם הרמה.

והרה"ק בעל אורח לחיים מזלאטשוב זי"ע
 כתב בספרו הקדוש, שכאשר הראה השי"ת למשה רבינו ע"ה את האותות במטה שנהפך לנחש גילה לו השי"ת כיצד יכול האדם להתעלות ע"י היצר הרע גופא כי הנחש מרמז לנחש הקדמוני שהוא היצה"ר, וכאשר אמר משה רבינו "והן לא יאמינו לי" רמז לו השי"ת שתפס אומנתו של נחש כמ"ש רש"י ז"ל, אכן רמז לו השי"ת "שלח ידך ואחוז בזנבו" שמשה רבינו זכה לבינה שהוא עולם התשובה כי נולד במזלו

מיאמפלי "דאס איז נישט פאר אייך". וסיפר שפ"א נחלש מאוד ושכב על ערש דוי ואביו הרה"ק רבי יחיאל מיכל מזלאטשוב זי"ע הזהירו שלא להשתדל כלום ברפואות, וראה שדנין אותו בשמים על תפילותיו שאינן כראוי ואביו הרה"ק מזלאטשוב זי"ע המליץ בעדו ואמר למלאכי מעלה היושבים בבית דין שם וכי מנין בא כוחכם בתפלה משום שטבלתם בנהר דינור הטבילו אותו בנהר דינור ותראו שיתפלל כראוי, ואכן הטבילוהו אז בנהר דינור ומזה בא כח תפלתו והיינו שזכה למעלת תפילת המלאכים. אכן אמר הרה"ק הנ"ל שאין להשתוקק לאחוז מעלה נשגבה כשל מלאכים כי האדמה והחומר של בני אברהם יצחק ויעקב הם "אדמת קודש", ומשם דייקא ישיגו מעלה שאין המלאכים יכולים להשיג, כי אע"פ שיש לקרוצי חומר מלחמה קשה עם היצה"ר מ"מ מזה הם נתעלים ביותר וכמ"ש "אנכי אעלך גם עלה".

והרה"ק רבי שלום משאץ זי"ע אמר שלמעלה במרום טובלים בנהר דינור שהוא נהר של אש הרומז לגבורה ובוה נטהרים המלאכים ונשמות הצדיקים למעלה, אבל למטה נטהרים בני ישראל במקוה מים הרומז לחסד, כי כאן צריך לרחמים מרובים כדי לזכות לטהרה. אכן כשזוכים לטהרה כאן למטה זוכים למעלות רמות יותר ממלאכי מרום שטבלו בנהר דינור וכמו שנתבאר בס"ד.

והנה כאשר זכו ישראל לצאת ממצרים לספור מ"ט ימים לטהרתם ופסקה זוהמתן קיבלו את התורה בקדושה כמלאכי מרום, וכמ"ש (תהילים פ"ב ו') "אני אמרתי אלוקים אתם ובני עליון כולכם וגו'", וכאשר

משה פניו כי ירא מהביט אל האלוקים", היינו כי רש"י כתב בראשית ט"ו ה' שכל הבטה היא מלמעלה למטה, ומכיון שהיו אז ישראל במדרגה תחתונה והיו כקוצים בעיני מצרים כמ"ש רש"י עה"פ "ויקוצו מפני בני ישראל" לכן נגלה אל משה מתוך הסנה שהוא מלא קוצים, ולכן הסתיר משה פניו כי ה' ירא מלהביט אל האלוקים היינו כביכול לראות ולהביט מלמעלה איך שהשי"ת מצמצם עצמו במיצר במקום נמוך בשביל ישראל ובזכות זה זכה ל"תמונת ד' יביט", עש"ב.

ואמר השי"ת למשה רבינו שכאשר ישאלו אותו בני ישראל באיזה מידה נמצא השי"ת בשעה שישראל נמצאים בצער גדול כזה, ישיבם שהוא בבחי' "אהי אשר אהי", שמרגיש בצערו של כל אחד ואחד גם אם ה' זה בהסתר מאתם ולא ידעו מזה. וכתב הכלי יקר שבספר יחזקאל משמע שישראל היו במצרים רעים וחטאים ולא ה' בידם שום זכות, ולא נגאלו אלא בזכות שני דברים האחד בעבור שמו הגדול אשר הוא עמהם בגלותם כביכול כמרגיש בצרתם כמ"ש "כי ידעתי את מכאוביו" וכמ"ש (יהושע ז' ט') "ומה תעשה לשמך הגדול", והשני בזכות האבות. וזהו שאמר השי"ת למשה "כה תאמר לבני ישראל אהי שלחני אליכם" נקט דוקא שם המורה על "עמו אנכי בצרה", "ויאמר עוד כה תאמר לבני ישראל ד' אלוקי אבותיכם וגו'" היינו זכות אבות שנים אלו חברו יחדיו להוציאם מצרה לרווחה, והרמב"ן ז"ל כתב עה"פ "זה זכרי לדור דור" כי לעולם לא שכח ברית אבות וכל הדורות אשר יזכירו "אלוקי אברהם יצחק ויעקב" ישמע א-ל ויענם.

בכל המדות הרעות ובכח התשובה הפך הכל למוטב. ורמז לו השי"ת שיש לאחוז בזנב היצה"ר ולהפכו למוטב ומשה רבינו קיים "ויחזק בו" שחזק עצמו בתשובה, ולמד זאת מן היצר גופא שהוא מפתה את האדם בכל התפעלות ואף שמנצחין אותו כמה פעמים אעפ"כ הוא עושה רצון יוצרו ומפתה עוד את האדם, ומזה גופא ילמד האדם כיצד לא להתיאש ולהחזיק בעשיית רצון קונו ולקיים "ואתה תמשול בו", וזהו "ויהי למטה בכפו" היינו שמן היצר גופא נתחזק לעשות רצון קונו.

והביא האורח לחיים דמ"ש "ואליך תשוקתו", היינו שהיצר מתאווה שהאדם יהפכנו למוטב ויעבוד עימו את בוראו. וכמ"ש המגיד הקדוש ממעזריטש זי"ע ע"ד הגמרא (קידושין ל'): "בראתי יצה"ר ובראתי לו תורה תבלין" שהתורה היא תבלין למתק את היצר הרע לעשות ממנו יצר טוב כמו תבלין שממתק את הבשר. והביא בשם הרה"ק הרבי ר' שמעלקא מניקלשבורג זי"ע שפירש הפסוק (תהילים ל"ד ט"ו) "ביקש שלום ורדפהו", שאם תבקש שלום עם היצר אז תרדוף אותו ולא תשמע בקולו ואז הוא יהי מרוצה ממך כי הוא עצמו חפץ בזה שלא תשמע אליו, עכדה"ק. וזהו שאנו אומרים "על חטא שחטאנו לפניך ביצר הרע", היינו שלא עשינו ממנו יצר טוב שהוא מתאונן ע"ז שחטאנו ועשינו עמו עוולה בזה, כי הוא עצמו חפץ להתהפך למוטב.

ובשעה שהיהודי מתייסר ביסורי היצר וזועק להשי"ת להושיעו מתגלה אליו השי"ת בלבת אש מתוך הסנה, כדי שידע ויבין שהוא נמצא איתו עימו בצרתו. וכתב בספה"ק אורח לחיים דמשה"כ "ויסתר

אלא ששאור שבעיסה ושעבוד הגלות גרמו למה שגרמו.

ואמר הכתוב עוד "לא עתה יבוש יעקב ולא עתה פניו יחורו כי בראותו ילדיו מעשי ידי בקרבו יקדישו שמי והקדישו את קדוש יעקב ואת אלוקי ישראל יעריצו", וכתב הרמב"ם בספר המצות במצות קידוש השם (מצוה ט') דבזמן נבוכדנצר הרשע כשגזר להשתחוות לצלם והשתחוו כל העמים וכל ישראל בכלל, ולא הי' שם מקדש שם שמים א' [מלבד חנניא מישאל ועזריא], והיתה בזה חרפה גדולה על ישראל שנעדרה המצוה הזאת מכולם ולא הי' שם מי שמקיים אותה. אבל כיון שפחדו הכל, ולא נצטוותה מצוה זו אלא למעמד הגדול ההוא שפחד ממנו העולם כולו והי' ראוי שיפורסם הייחוד ויגלה ברבים בעת ההוא, ויעד השם ע"י ישעי' שלא תשלם חרפת ישראל ושיראו בהם בחורים בעת ההוא הקשה שלא יפחידים המות וימסרו נפשם, ויפרסמו ויחזקו האמונה ויקדשו את השם ברבים כמו שציונו יתעלה ע"י משה רבינו, והוא אמרו "לא עתה יבוש יעקב ולא עתה פניו יחורו כי בראותו ילדיו מעשי ידי בקרבו יקדישו שמי" וגו'.

ובימינו שרואים ב"ה לגיונות של צעירים מקדשי השם שבזים לכל תאות עוה"ז וגודרים עצמם בגדרים וסייגים להינצל מכל פגעי העת, הרי בזה מסירים החרפה הנ"ל והאבות הק' שמחים בצאצאיהם שעומדים בנסינות התקופה בגבורה עילאה.

ובגמרא (שבת ס"ז.) כתוב סגולה לבטל אישתא צמירתא [פרש"י חולי שמחממת וקודחת את הגוף], לומר את

והימים הללו זועקים באזני כל אחד ואחד מישראל ומעוררים אותנו לשוב בתשובה שלימה לפניו ית"ש והשי"ת ברוב רחמיו מקבל אותנו כרחם אב על בנים. והרה"ק המוכיח מפולנאה זי"ע הי' מוכיח הרבה בדברי מוסר אבל כל זה הי' רק עבור לעורר את ישראל בתשובה, ולפני השי"ת הי' מרבה ללמד זכות על ישראל. ופ"א לאחר שעורר את הקהל לתשובה התנצל ואמר ברמז הפסוק (ישעיהו א' יח) "לכו נא ונוכחה וגו'", "לכו נא" לאחר שתלכו מאתי ואשאר לבדי, "ונוכחה" כביכול אתכווח עם השי"ת ללמד זכות עליכם, ואז "יאמר ד' אם יהיו חטאיכם כשנים כשלג ילבינו אם יאדימו כתולע כצמר יהיו", כי ילמד זכות על כל אחד ואחד מישראל. ופ"א אמר המוכיח מפולנאה זי"ע שיש בידו ללמד זכות על כל ישראל מלבד על עצמו ובודאי גם היום [ביומא דהילולא שלו כ"א טבת] הוא עומד ומלמד זכות על ישראל במרום.

והנה בהפטרה של פרשתן כתוב "לכן כה אמר ה' אל בית יעקב אשר פדה את אברהם וגו'", ובספה"ק תניא (סו"פ ל"ב) כתב דהוא רמז שמידת יעקב שהיא מידת הרחמים מבטלת את השנאה ומעוררת את האהבה שהיא מידתו של אברהם, ושם מיירי לענין שנאה כלפי חוטאים מישראל אבל ה"ה כל אחד כלפי עצמו שהוא מלא מרירות הכיצד הוריד נשמתו החקוקה מתחת כסא הכבוד למקום צי' וצלמות ע"י עוונותיו. אכן ע"י מידת יעקב שהיא מידת הרחמים שיעורר רחמים בליבו על נשמתו שנפלה מאיגרא רמה לבירא עמיקתא, ע"ז יוכל לבטל השנאה ולעורר האהבה עלי'. לפי שבפנימיות לבכנו רצוננו לעשות רצונו ית',

אדמת קודש הוא והרי זה בבחינת מעמד הר סיני, וכאשר יזכור כל זה ויכניע לכו להשי"ת יפטר מן אש היצר המחמם וקודח את הגוף.

ובספה"ק שפתי צדיק כתב דיש ללמוד ממעשה בתי' בת פרעה שהושיטה ידה לתיבת משה ונרפאה מן הצרעת וק"ו שכאשר יהודי מושיט ידו לתיבה אחת מתורת משה שיתרפא מחולי היצר, ובפרט בימים קדושים אלו שישראל מרבים בלימוד התורה ברציפות ובהתלהבות שדברי התורה הנמשלים לאש ירפאו את הנפש מאש היצר ויולידו בקרבה רגשי קודש של אהבת השי"ת.

ויהי רצון שנזכה להיטהר ולהתקדש ולתקן את כל מעשינו, ומן השמים ירחמו עלינו לפקוד את ישראל בישועה האמיתית וכמאז"ל במוצאי שביעית בן דוד בא במהרה בימינו אמן.

הפסוקים "ויאמר אל תקרב הלום של נעליך מעל רגליך וגו'" ולחתוך את הסנה ולומר לחש "הסנה הסנה לא מפני שהנך גבוה מכל האילנות השרה השי"ת שכינתו עליך אלא משום שהנך נמוך מכל האילנות, וכשם שראתה האש את חנני' משאל ועזרי' וברחה מהם כך תראה האש של פלוני בר פלונית ותברח ממנו". ויתכן הרמז בזה שכאשר היצר תוקף את האדם באש גדולה והוא מבקש להנצל ממנו עליו לזכור שכל כוחו של היצר הוא כשהאדם מתגאה, אבל כשהוא נכנע ונשבר לכו בקרבו אז השכינה הקדושה שורה עליו ולא יגור במגורו רע. ולכן כמו אותה האש שברחה מחנני' מישאל ועזרי' כשראתה מסירות נפשם כן האש של היצה"ר הנאחז בסנה תברח מן האדם המשבר לכו ומכניע את עצמו כסנה, ויוכל גם הוא לקדש שם שמים ולהתגבר על הנסיונות של היצר הבוער כאש להבה, אולם יחד עם זאת עליו לזכור כי המקום אשר הוא עומד וזובח את יצרו הבוער באש להבה

